

Európa
a polgárokért

Demokratikus elkötelezettség és polgári részvétel

EACEA-51-2018

Testvérvárosi együttműködés

***25 év a szolidaritásban: Ismerjük meg múltunkat, fogadjuk el jelenünket,
álmodjuk meg jövőnket – együtt***

Projektazonosító: 609203-CITIZ-1-2019-1-HU-CITIZ-TT

Dátum: 2019. szeptember 5-9.

Helyszín: Kiskunhalas

Tapasztalatok összegzése:

*kollokvium, lakossági vitafórum,
romák és migránsok integrációjának összehasonlítása*

A résztvevőktől sokféle történet érkezett, más-más hangsúlyokkal, változatos érzelmi töltettel. Voltak, akik inkább pozitívan gondolkodtak, s voltak olyanok, akik (akár erőteljesen is) megfogalmazták negatív tapasztalataikat, kételyeiket - pesszimizmusukat.

A programban résztvevők nagy létszáma, és különböző szintű nyelvismerete nehezítette a valóban elmélyült közös gondolkodást. Egyes résztvevők nagy aktivitással tevékenykedtek, kiemelkedtek a többiek közül mind motivációs szintben, mind hozzáállásban. S voltak olyanok, akiket nem igazán érdekeltek a feldolgozott témák. Természetesen az aktívabbak gyorsabban reagáltak a kapott információkra, és építették be gondolkodásukba a kapott élményeket - benyomásokat.

Az alábbiakban idézünk pár figyelemre méltó tapasztalatot, véleményt, személyes benyomást.

Menekültekkel kapcsolatos idézetek:

- „A mi városunkban szerbek, magyarok és albánok (ők muzulmán nemzetiségűek) egymás mellett és egymással éltek. Mi is szerb-magyar vegyes házasság vagyunk, albánok a közvetlen szomszédaink, jóban vagyunk velük. Én magam szociális munkásként dolgozom. Ezeket azért hangsúlyozom, hogy megmutassam: Ott volt és van bennünk a tolerancia, a szociális érzékenység, számunkra fontos a szolidaritás, legyen szó akár fogyatékosokról, idősekről vagy szegénységben élőkről; gyermekeinket is ebben a szellemben neveljük. Amikor azonban tömegével érkeztek a migránsok, a látottak és tapasztaltak alapján azt mondom: velük nem tudnánk együtt élni.”

- „Eleinte kevesen jöttek, és a helyi lakosok barátságosak voltak feléjük. Majd fokozatosan egyre többen érkeztek, és hónapokig azt tapasztaltuk, hogy 10-szer annyi idegen van a városunkban, mint helyi lakos. Körülvettek minket, amikor kiléptünk a házunkból, nem értettük, hogy mit mondanak, féltünk. Féltünk a városban mászkálni, autóval mentünk vagy sehogy. Atrocitások szerencsére nem voltak. De olyan tömegével érkeztek, hogy ellepték a főteret, mindenütt szemét, piszok, ürülék, bűz, beteg - sokszor döglött - madarak... Borzalom kísértett! Mi helyi lakosok szedtük a szemetet, takarítottuk az ürüléket utánuk – még a betont is fertőtleníteni kellett. Akkor javult valamelyest a helyzet, amikor a város határában, a vásártéren alakítottak ki számukra táborot. Maradni nem akartak, pár nap múlva továbbmentek, Nyugat-Európába igyekeztek. Mai napig is meg-meg jelennek, hetente 2-3 migránst látunk, ahogy igyekeznek a városból tovább menni a határ felé. Ha az akkor történetekre gondolok, mai napig felkavarodnak bennem az érzések, a félelem és az iszonyat.”
- „Eleinte jó arcú - jó módú migránsok jöttek, akik hozzánk hasonlóan viselkedtek (szemetes és WC használat, járdán való közlekedés), és szinte rögtön tovább is mentek a határ felé. Majd jött a tömeg, naponta több ezer ember, láthatóan a társadalom alsó rétegeiből, zömében férfiak. Ők éjszakákat töltöttek itt.
Kanizsa szép és ápolt város volt, rendezett környezettel, az itt élők tiszták, takarítanak a portájuk előtt. Igazi ékszerdoboz volt. Viszont amikor tömegesen jelentek meg a migránsok, ők betelepédtek a főtérre, és tönkretették a várost: mindenütt szemét és bűz volt. Hiába tettünk ki szemeteseket, és magyaráztuk nekik, írtuk ki több nyelven, hogy oda dobják a szemetet, a szemetesek üresen maradtak, csak mellette volt szemét – szándékosan oda dobták. Hiába tettünk ki egészségügyi tartályokat, össze-vissza ürítettek. Hiába voltak az erőfeszítéseink – tehetetlenül néztük, hogy rombolják azt, ami a miénk.
Én, mint szociális munkás, köztük mentem el, nem kerültem őket. Néztém őket, próbáltam tekintettel lenni a helyzetükre, hogy menekültek, hogy kimerültek. A tekintetükből nem láttam az embert. Azt láttam, hogy szándékosan rombolják azt, ami az enyém, ami a miénk. Az alkalmazkodás halvány jelét sem láttam – ellenben követeltek: „nekik jár az ellátás.” Eltelt 4-5 év, de még mindig szörnyűek az emlékek.”
- „A menekülteknek segítettünk, a saját Vöröskereszt szervezetünk és önkéntesek ellátást (élelem, ivóvíz, egészségügyi szolgálat) nyújtottak nekik. Erőn felül is, hiszen ekkora tömegre sem elegendő emberünk, sem költségvetésünk nem volt. Az Uniótól a támogatás későn érkezett, és a felmerült költségek egy részét fedezte csak. Fontosnak tartjuk, hogy a támogatás időben érkezzen, és fedezze a felmerülő költségeket. Ellenkező esetben a helyi – nem igazán jómódú – lakosságra túlzott, már-már elviselhetetlen teher nehezedik, azaz pont a szolidaritás elve sérül.”
- „A menekültek a hosszú úton csak a legszükségesebbet viszik magukkal. Ha kapnak tiszta ruhát, a használt piszkosot eldobják. Ezért volt annyi szemét.”
- „A menekültek részéről mi nem tapasztaltunk atrocitást. De alkalmazkodást sem. Ellenben elvárták, szinte követelték az ellátást. Mi alapján gondolták azt, hogy nekik jár az ellátás akkor is, ha meg sem próbálnak alkalmazkodni?”
- „Egy ismerősöm ment este kocsival az országúton. Az egyik kanyar után egy embercsoport került elő, akik semmilyen módon nem voltak kivilágítva, ezért későn vette őket észre, és egyiküknek neki ment. Az illető nem sérült meg súlyosan, de a felbőszült csoport rá támadt a kocsira. Az ismerősöm alig tudott onnan elmenekülni.”
- „Több éve történetek ezek az események, de még mindig félelem és feszültség van bennem, ha rá gondolok. Hosszú idő a gyógyulás. Jó volt erről beszélni, ez is segített feldolgozni a történeteket.”

- „Halason mi MigSzol önkéntesek saját erőből szerveztük meg a menekültek segítségét, a folyamatot menetközben tanultuk. Szakmai útmutatást (pl: hogyan közelítsünk hozzájuk, hogy ismerjük fel az idegi összeomlás szélén állókat) és a tájékoztató anyagok fordítását a különböző arab nyelvjárásokra a Menedék Egyesülettől kaptunk. Csak természetbeli adományt (pénzt nem) fogadtunk el: tartós élelmiszert, ásványvizet, ruhát; ezeket elsősorban a leginkább rászorultaknak adtuk: kisgyermekes anyáknak, időseknek. Segítettünk nekik tájékozódni, s vonatot találni, hogy tovább utazhassanak. Érzelmileg nagyon megterhelő volt a sok kimerült embert látni és ellátni, de csináltuk. És ha újból szükség lenne a segítségünkre, újból segítenénk.”
- „Egy belga házaspár jött Halasra a menekült csoporttal érkező egyetemista fiaikért. A szülők még korábban kerültek Belgiumba, a gyerekeiket a nagyszülőkre hagyva. 5 éve nem látták egymást. És Halason találkoztak.”
- „A menekült-ellátás folyamatát nagyban segítette, hogy megszerveztük az információ átadását: Honnan mekkora csoport érkezése várható, őket merre irányítsuk tovább, kik tudják fogadni őket. Jó kapcsolatot alakítottunk ki a szegediekkel (leginkább onnan érkeztek a menekültek) és a budapestiekkel egyaránt (általában a Keleti Pályaudvarra irányítottuk őket).”
- „Sikerült kialakítanunk jó gyakorlatot a menekültek megsegítésére. Bár nehéz volt, örülök, hogy részt vehettem benne, büszke vagyok rá. Több lettem általa.”
- „Munkánkat számos önkéntes segítette. Például középiskolás nyelvtanárok és diákok segítettek a fordításban, tolmácsolásban.”

Roma integrációval kapcsolatos észrevételek:

- „Kiskunhalason cigány családok élnek a létminimum alatt, sokan közülük mélyszegénységben, mely életmód magában hordozza a teljes reménytelenséget. Az esélytelenség megakadályozza bármilyen kitörési szándék megvalósítását. Néhol a családok férfitagjai otthon tengetik életüket a különböző segélyekre várva. Már nem keresnek munkát, tanulva az eddigi kudarcaiból, illetve szüleik, nagyszüleik kudarcaiból több generációra visszamenőleg. A gyermekek is ebben szocializálódnak, nem látják szüleiket rendszeresen munkába járni. A cigány családok számára az azonnali szükséglet-kielégítés prioritást élvez egy hosszú távú, jövőbeli szép céllal szemben. Ezért szükségesek számukra (a mentorálás mellett) a saját közösségükből való, elfogadott utcabizalmik, akik motiválnak és ellenőriznek, minden nap nyomon követik életüket, bátorítanak és segítenek, ha kell.
- „Az utcabizalmik roma férfiak, akiket a közösség választ meg. Ez a kiválasztottaknak megtiszteltetés. Nekik van tekintélyük, hallgatnak rájuk. Ha egy roma gyerek lóg az iskolából, az utcabizalminak szólnak, aki a városban megkeresi a gyereket, és visszaviszi az iskolába. Így az igazolatlan hiányzások száma radikálisan lecsökkent, s a gyerekek megtanulnak egy rendszert, az iskolába járás rendszerét. A gyerekek tanulását roma segítők támogatják. A segítők szociális vagy pedagógiai asszisztens végzettséggel rendelkező roma nők. Napi szinten foglalkoznak a roma gyerekekkel a tanórákon és a napköziben is. Így a tanulási és magatartási problémák jelentősen csökkentek, s a roma gyerekek a tanulás során siker élményhez jutnak.”

Általános értékelő hozzászólások:

- „Nem az a lényeg, hogy milyen nemzetiségűek vagyunk, hanem az, hogy milyen emberek vagyunk.”
- „A hasonló értékrend a kulcsa az együttélésnek. Ahogy a párkapcsolatokban, úgy a helyi közösségeknél is igaz: Megértem, tiszteletben tartom a másikat, de nem biztos, hogy vele kívánok élni.”
- „Az értékek hasonulása hosszú folyamat. Hasonló értékrendet kialakítani, egy másik embercsoportot beilleszteni hosszú és fáradtságos folyamat.”
- „Megvan az, hogy egy közösség mennyi «más» ember beillesztésére képes. A tanulmányok szerint kb. 10%-nyi embert lehet még beilleszteni egy közösségbe. Ellenkező esetben a közösség kohéziója felbomlik, a belső értékrend rossz irányba változik.”. A kronachi decentralizált elhelyezés ezt is figyelembe vevő jó gyakorlat.”
- „Az oktatás adja az alapját az értékrendek közelítésének, a beilleszkedésnek; a menekültek és romák esetén egyaránt. Kronach szép példát adott a felnőtt kísérő nélküli fiatalok beillesztéséhez a számukra kialakított speciális oktatással.”
- **„A halasi utcabizalmi és mentor hálózat működése jó gyakorlat, mely a menekültek beilleszkedésének elősegítéséhez is használható.”**

Kulcsfontosságú üzenet egy mondatban:

„A szolidaritás és tolerancia fontos, de nem elegendő: az együttélés kulcsa a hasonló értékrend – Ennek kialakítása az oktatásból kiinduló hosszú és küzdelmes folyamat, ám az erőfeszítést megéri.”

Mottó – Arany János magyar költőt idézve:

„Legnagyobb cél pedig, itt e földi létben, / Ember lenni mindég, minden körülményben.”